

ПОШУКИ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ РЕФОРМ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

В. Бондаренко

*Харків, Художньо-
промисловий інститут*

Реформування вищої школи в Україні потребує глибокого порівняльного аналізу сучасних систем в школах різних країн. Кожний вищий учбовий заклад повинен мати своє особисте обличчя, яке залежить від багатьох факторів, серед яких особливе значення мають історичні, соціальні, виробничі, етнокультурні та ін. аспекти.

Сьогодні на Україні три художніх вузи: Українська Академія мистецтв у Києві, Львівська Академія декоративно-прикладного мистецтва та Харківський художньо-промисловий інститут. Художня освіта в Харкові має більш ніж 200-річну історію. Харківський художньо-промисловий інститут обслуговує всю північну частину Слобідської України. Характерною рисою цього регіону є розвиток промисловості. Саме тому і профіль вузу має бути з художньо-промисловим ухилом, тому в нашому інституті, перш за все, ведеться підготовка художників промислового та графічного дизайну, художників по проектуванню інтер'єрів та монументально-декоративного мистецтва.

Етнокультура західної України характеризується розвинутими народними ремеслами: килимарство, різблення та розпис по дереву, вишивання, гончарство та ін. Саме тому у львівській Академії декоративно-прикладного мистецтва зроблено ухил на декоративно-прикладне мистецтво. В Українській Академії мистецтв в Києві насамперед розвиваються станкові спеціальності.

Порівняння сучасної системи освіти в Московському художньо-промисловому університеті, Санкт-Петербурзькому та Харківському художньо-промислових інститутах показало, що в перших двох вузах основний акцент зроблено на підготуванні художників, які будуть займатись проектною діяльністю. В Харківському художньо-промисловому інституті підготовка художника декоративного мистецтва пов'язана також з глибоким вивченням різних декоративних матеріалів та їх технологій. Це дає студентам змогу самим виконувати запроектовані декоративні роботи.

В художніх вузах України, Росії, Прибалтики, Середньої Азії прийнята система, коли студент обирає свою майбутню спеціальність при вступі до інституту. В ряді вузів зарубіжних країн, а саме в Берлінській вищій художній школі, в Познанській Академії мистецтв всі студенти першого курсу навчаються по одній програмі і лише на початку другого курсу вони обирають спеціальність.

Одним із головних принципів реалізації Державної національної програми "Освіта" є організація системи безперервної освіти, яка забезпечить цілісний процес виховання та становлення творчої особистості на таких рівнях, як дитяча художня студія, школа, ліцей, училище, підготовчі курси, вуз. Як експеримент, в 1989 році на базі середньої школи №159 почав функціонувати один з рівнів дизайнерської підготовки. Водночас в інституті почав працювати художній ліцей, до якого вступають школярі, які закінчили дев'ять класів і мають хист до мистецтва. Для дітей дошкільного віку та учнів молодших класів в інституті створено художню студію, в якій ведуться заняття з малюнку та живопису. Аналогічні принципи навчання впроваджуються в програмах малої Академії, яку створено для дітей при Львівській Академії декоративно-прикладного мистецтва. Наступним етапом створення навчально-наукового комплексу вважається доцільним ввести в єдину систему ступеневої підготовки художні училища регіону Східної України, як це зроблено в Західній Україні.

В процесі підготовки художників видається доцільним використання системного підходу, основою якого є індивідуалізація процесу навчання і активізація самостійної роботи студентів.

Ми торкнулися лише кількох питань щодо напрямків розвитку художньої освіти. Але ніяка філософія сучасної освіти не може бути вирішена, якщо не будуть знайдені нові підходи до інвестиційної політики в освітній сфері. розроблена сучасна концепція художньої освіти, впроваджена науково обгрунтована методика визначення перспективної потреби держави у фахівцях різного профілю та встановлені міжнародні зв'язки з ведучими вузами різних країн.